

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO

**Revizija finansijskih izvještaja na
dan 31. decembra 2021. godine**

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO

**NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE I
NEKONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA
31. DECEMBRA 2021.**

S A D R Ž A J

	<u>Stranica</u>
Odgovornost za finansijske izvještaje	1
Izvještaj o reviziji nekonsolidovanih finansijskih izvještaja	2
Nekonsolidovani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	5
Nekonsolidovani izvještaj o finansijskom položaju	6 - 7
Nekonsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu	8
Nekonsolidovani izvještaj o novčanim tokovima	9
Napomene uz nekonsolidovane finansijske izvještaje	10 - 35

ODGOVORNOST ZA NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine, pravna osoba je dužna da vodi knjigovodstvo, sastavlja i podnosi računovodstvene izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, zajedno sa uputstvima, objašnjenjima, smjernicama i načelima koje IFAC i IASB donose i koje Komisija za računovodstvo i reviziju BiH prevede i objavi, a koji pružaju istinit i fer pregled stanja u Društvu, kao i njegove rezultate poslovanja za navedeno razdoblje.

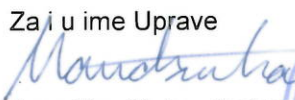
Nakon provedbe odgovarajućeg istraživanja, Uprava opravdano očekuje da će Društvo u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi nekonsolidovanih finansijskih izvještaja obuhvataju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima; i
- sastavljanje nekonsolidovanih finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Društvo nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom tačnošću prikazuju finansijski položaj Društva. Također, Uprava je dužna pobrinuti se da nekonsolidovani finansijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Društva, te za poduzimanje opravdanih koraka za sprečavanje i otkrivanje prevare i drugih nepravilnosti.

Za i u ime Uprave

Azur Mandžuka, direktor

Sarajevska pivara d.d.
Franjevačka 15
71 000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

13. april 2021. godine

Baker Tilly Re Opinion d.o.o.
Grbavička 4
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

T: +387 (0) 33 552 150
F: +387 (0) 33 552 152

info@bakertilly.ba
www.bakertilly.ba

Vlasnicima i Upravi društva Sarajevska pivara d.d. Sarajevo

Izveštaj o reviziji nekonsolidovanih finansijskih izveštaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju nekonsolidovanih finansijskih izveštaja društva Sarajevska pivara d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: "Društvo") prikazanih na stranicama od 5. do 35., koji se sastoje od nekonsolidovanog izveštaja o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2021. godine, nekonsolidovanog izveštaja o sveobuhvatnoj dobiti, nekonsolidovanog izveštaja o novčanim tokovima i nekonsolidovanog izveštaja o promjenama na kapitalu za godinu koja je tada završila te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji fer prezentiraju u svim značajnim odrednicama finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2021. godine, te rezultate njegovog poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizorskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u *paragrafu o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izveštaja*. Nezavisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Značajna neizvjesnost u vezi sa vremenskom neograničenosti poslovanja

Skrećemo pažnju na Napomenu 3 uz finansijske izveštaje u kojoj je navedeno kako na dan 31. decembar 2021. godine kratkoročne obaveze Društva premašuju kratkoročnu imovinu za iznos od 29.611 hiljada KM. Također, na datum revizije Društvo ima značajnih dospjelih a neizmirenih obaveza. Vremenska neograničenost poslovanja zavisi od napora Uprave u prolongiranju tekućih obaveza prema državi kroz zahtjeve za obročnim plaćanjem navedenih obaveza, ugovaranju novih prodaja, te obezbjeđenju dodatnih izvora finansiranja poslovanja. Bez obzira na uočene probleme u poslovanju, Društvo i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja. Naše mišljenje nije modificirano u vezi sa navedenom činjenicom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na Napomenu 2 uz finansijske izveštaje u kojoj se navodi da je Društvo matica u okviru Grupe koju čini matica i zavisno društvo Vegafruit d.o.o. Gradačac i da će se konsolidovani finansijski izveštaji Grupe, pripremljeni u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izveštavanja u FBiH, izdati odvojeno. U priloženim finansijskim izveštajima, ulaganja u zavisna i pridružena društva su iskazana po trošku sticanja. Bolje razumijevanje finansijskog položaja Grupe kao cjeline

JIB: 4200960550009 • PDV: 200960550009 • Raiffeisen Bank d.d. BiH: 1610000045270008

može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje. Naše mišljenje nije kvalifikovano zbog ovog pitanja.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti za našu reviziju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije nekonsolidovanih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u paragrafu Osnova za mišljenje s rezervom, zaključili smo da drugih nema pitanja o kojima bismo posebno izvjestili u ovom izvještaju.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za nekonsolidovane finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za pripremanje i fer prezentaciju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja nekonsolidovanih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Revizorove odgovornosti za reviziju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li nekonsolidovani finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja. Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja nekonsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizorske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizorske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključivati tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizorske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, bazirano na prikupljenim revizorskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnosti Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući

događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s vremenski neograničenim poslovanjem.

- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj nekonsolidovanih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li nekonsolidovani finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Dužni smo komunicirati sa onima koji su zaduženi za upravljanje u pogledu, između ostalog, planiranog obima i datuma revizije, te u pogledu značajnih nalaza revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koji se identifikuju tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizorska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorskom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprječava njihovo javno objavljivanje ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem revizorskom izvještaju jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice od istog prevazišle dobrobit javnog interesa od takvog objavljivanja.

Baker Tilly Re Opinion d.o.o.
Grbavička 4, 71000 Sarajevo

Nihad Fejzić, direktor i ovlašteni revizor

Sarajevo, 13. april 2022. godine

Ezita Imamović, ovlašteni revizor

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NEKONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

	Napomena	2021.	2020.	2020.
			izmijenjeno	
Prihodi od prodaje	5	22.855	22.764	22.764
Ostali prihodi	6	874	3.331	3.331
Ukupno prihodi		23.729	26.095	26.095
Promjene zaliha tokom godine	-	7	(51)	(51)
Nabavna vrijednost prodane robe	-	(93)	(385)	(385)
Sirovine i materijal	7	(10.138)	(9.984)	(9.984)
Troškovi primanja zaposlenih	8	(4.466)	(4.252)	(4.252)
Trošak amortizacije	14,15	(2.759)	(3.561)	(3.535)
Ostali troškovi poslovanja	9	(5.221)	(18.681)	(5.105)
Ukupno rashodi		(22.670)	(36.914)	(23.312)
Finansijski prihodi	10	10	106	106
Finansijski rashodi	11	(1.021)	(2.834)	(2.834)
Dobit/(gubitak) prije oporezivanja		48	(13.547)	55
Porez na dobit	12	(5)	-	(6)
Neto dobit/(gubitak)		43	(13.547)	49
Zarada po dionici u KM	13	0,02	(0,01)	0,02

Napomene na stranicama od 10 do 36 čine sastavni dio ovih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NEKONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU
NA DAN 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

	Napomena	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
IMOVINA				
<i>Dugoročna imovina</i>			izmijenjeno	
Nekretnine, postrojenja i oprema	14	99.713	99.660	98.848
Nematerijalna imovina	15	483	582	582
Ulaganja u zavisna pravna lica	16	-	-	-
Ulaganja u pridružena pravna lica	17	74	74	75
Ulaganja u obveznice	-	7	7	7
Potraživanja po dugoročnim kreditima	18	289	1.131	2.534
Ostala dugoročna potraživanja	19	-	138	138
<i>Ukupno dugoročna imovina</i>		100.566	101.592	102.184
<i>Kratkoročna imovina</i>				
Zalihe	20	4.971	4.905	6.022
Potraživanja od kupaca	21	3.540	7.197	9.501
Potraživanja po kratkoročnim kreditima	22	1.814	877	2.972
Ostala potraživanja	23	868	906	3.827
Novac u banci i u blagajni	24	167	205	205
<i>Ukupno kratkoročna imovina</i>		11.360	14.090	22.527
UKUPNO IMOVINA		111.926	115.682	124.711

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NEKONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU
NA DAN 31. DECEMBRA 2021. GODINE

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

	Napomena	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
KAPITAL I OBAVEZE			izmijenjeno	
Kapital i rezerve				
Dionički kapital	25	60.142	60.142	60.142
Rezerve	-	13.033	13.033	13.033
Rezerve po osnovu ulaganja	-	(13.155)	(13.155)	(13.155)
Revalorizacije rezerve	-	71.703	71.703	71.703
Akumulirana dobit	-	(78.262)	(78.305)	(64.709)
Ukupno kapital i rezerve		53.461	53.418	67.014
Dugoročne obaveze				
Obaveze po dugoročnim kreditima	26	7.482	9.612	9.612
Odgođene poreske obaveze	-	7.967	7.967	7.967
Ostale dugoročne obaveze	27	2.045	8.086	8.086
Ukupno dugoročne obaveze		17.494	25.665	25.665
Kratkoročne obaveze				
Obaveze prema dobavljačima	28	5.968	5.617	5.617
Obaveze po kratkoročnim kreditima	29	3.655	4.379	4.379
Ostale obaveze	30	31.348	26.603	22.036
Ukupno kratkoročne obaveze		40.971	36.599	32.032
UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE		111.926	115.682	124.711

Napomene na stranicama od 10 do 36 čine sastavni dio ovih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja.

Potpisao za i u ime Društva dana 13. aprila 2022. godine:

Mandžuka

Azur Mandžuka, direktor

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NEKONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

	Dionički kapital	Rezerve	Revalorizacione rezerve	Rezerve po osnovu ulaganja	Akumulirana dobit	Ukupno
Stanje 31. decembra 2019. godine	60.142	13.033	71.703	(13.155)	(64.758)	66.965
Rezultat za godinu	-	-	-	-	49	49
Stanje 31. decembra 2020. godine	60.142	13.033	71.703	(13.155)	(64.709)	67.014
Ispravka poreskog bilansa	-	-	-	-	6	6
Korekcija prethodne godine	-	-	-	-	(13.602)	(13.602)
Stanje 31. decembra 2020. godine (izmijenjeno)	60.142	13.033	71.703	(13.155)	(78.305)	53.418
Rezultat za godinu	-	-	-	-	43	43
Stanje 31. decembra 2021. godine	60.142	13.033	71.703	(13.155)	(78.262)	53.461

Napomene na stranicama od 10 do 36 čine sastavni dio ovih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NEKONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

	2021.	2020.	2020.
Poslovne aktivnosti		izmijenjeno	
Rezultat za godinu	48	(13.547)	49
<i>Usklađenje za:</i>			
Amortizacija	2.832	3.561	3.535
Naknadno obračunata amortizacija	57	-	-
Usklađenje na materijalnoj i nematerijalnoj imovini		(1)	(1)
Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja	757	4.083	5
Dobici od prodaje dugotrajne imovine	(17)	(1.000)	(1.000)
Gubici od umanjenja vrijednosti zaliha	-	1.228	76
Otpis obaveza	(51)	(1.269)	(1.269)
Prihod od kamate priznat u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	(10)	(106)	(106)
Rashod od kamate priznat u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	933	2.834	2.834
<i>Usklađenje za promjene u operativnoj imovini i obavezama:</i>			
Smanjenje ostalih dugoročnih potraživanja	138	150	150
(Povećanje)/smanjenje vrijednosti zaliha	(66)	2.421	1.175
Smanjenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	3.596	3.457	(1.153)
(Smanjenje)/povećanje obaveza prema dobavljačima i ostalim obavezama	(1.566)	3.740	3.916
Smanjenje ostalih dugoročnih obaveza	-	(6.553)	(6.553)
Plaćene kamate	(823)	(618)	(618)
Plaćeni porez na dobit	(24)	(17)	(17)
Neto novac ostvaren/(korišten) u poslovnim aktivnostima	5.804	(1.637)	1.023
Ulagateljske aktivnosti			
(Povećanje)/smanjenje potraživanja po datim kreditima	(172)	3.389	(109)
Nabavka nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	(2.864)	(908)	(70)
Smanjenje depozita	-	600	600
Primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	38	1.852	1.852
Primljena kamata	10	106	106
Neto novac (korišten)/ostvaren u ulagateljskim aktivnostima	(2.988)	5.039	2.379
Finansijske aktivnosti			
Smanjenje obaveza po kreditima	(2.854)	(3.335)	(3.335)
Neto novac korišten u finansijskim aktivnostima	(2.854)	(3.335)	(3.335)
Neto (smanjenje)/povećanje novca i novčanih ekvivalenata	(38)	67	67
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	205	138	138
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	167	205	205

Napomene na stranicama od 10 do 36 čine sastavni dio ovih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

1. OPŠTI PODACI

Sarajevska pivara d.d. Sarajevo („Društvo“) je dioničko društvo osnovano u Federaciji Bosne i Hercegovine sa adresom Franjevačka 15, 71 000 Sarajevo.

Osnovna djelatnost

Osnovna djelatnost Društva je proizvodnja piva, slada i bezalkoholnih pića, trgovina na malo i veliko, prijevoz dobara i obavljanje usluga.

Na dan 31. decembra 2021. godine Društvo je zapošljavalo 243 radnika (31. decembar 2020., 257 radnika).

Tijela Društva

Nadzorni odbor

Selimović Hilmo	Predsjednik
Selimović Mujo	Potpredsjednik
Borišić Mujesira	Član

Odbor za reviziju

Bjelopoljak Mirsad	Predsjednik
Husmanović Nihada	Član
Čelebić Esmer	Član

Uprava

Azur Mandžukić	Direktor
----------------	----------

1.1 Izmijenjeni finansijski izvještaji

Krajem 2021. godine Društvo je izvršilo izmjenu finansijskih izvještaja za 2020. godine, koja se odnosila na umanjena potraživanja, umanjena zaliha, povrat ranije evidentirane prodaje dva poslovna objekta (nemogućnost prenosa prava vlasništva), te evidentiranje troškova i dodatno utvrđenih obaveza od strane nadležnih institucija po osnovu direktnih i indirektnih poreza. Ukupan efekat na finansijske izvještaje iznosio 13.602 hiljade KM.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

2. USVAJANJE NOVIH I IZMIJENJENIH RAČUNOVODSTVENIH STANDARDARDA

2.1 Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

U tekućoj godini, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao veći broj dopuna MSFI koji su obavezno na snazi za računovodstveni period koji počinje 1. januara 2021. godine ili poslije. Godišnja unapređenja uključuju dopune većeg broja MSFI, koji su prikazani kako slijedi:

MSFI 4, MSFI 7,

MSFI 9, MSFI 16

MRS 39

Reforma referentne kamatne stope - faza 2 (na snazi od 1. januara 2021.)

MSFI 16

Koncesije za najam povezane s Covid-19 (na snazi od 1. juna 2021.)

2.2 Standardi i tumačenja koji su objavljeni i nisu još u upotrebi

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

MRS 1 Izmjene i dopune klasifikacije obaveza (na snazi od 1. januara 2023.)

MRS 1 Izmjene i dopune zahtijevaju da subjekt objavi svoje materijalne računovodstvene politike, umjesto svojih značajnih računovodstvenih politika (na snazi od 1. januara 2023.)

MRS 8 Izmjene i dopune zamjenjuju definiciju promjene računovodstvenih procjena definicijom računovodstvenih procjena (na snazi od 1. januara 2023.)

MRS 12 Izmjene i dopune pojašnjavaju da se oslobađanje od početnog priznavanja ne primjenjuje na transakcije u kojima se pri početnom priznavanju pojavljuju jednaki iznosi odbitnih i oporezivih privremenih razlika (na snazi od 1. januara 2023.)

MRS 16 Izmjene i dopune kojima se zabranjuje kompaniji da od troškova imovine, postrojenja i opreme odbije iznose primljene od prodaje predmeta proizvedenih dok kompanija priprema sredstvo za namjeravanu upotrebu (na snazi od 1. januara 2022.)

MRS 37 Izmjene i dopune u vezi sa troškovima koji se uključuju prilikom procjene da li je ugovor štetan (na snazi od 1. januara 2022.)

MSFI 3 Izmjene i dopune za ažuriranje referenci na Konceptualni okvir (primjenjivo od 1. januara 2022.)

MSFI 4 Produženje privremenog izuzeća od primjene MSFI 9 (na snazi od 1. januara 2023.)

MSFI 10 i MRS 28 Prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata i dalje izmjene i dopune (datum stupanja na snagu odložen na neodređeno vrijeme do okončanja istraživačkog projekta o kapitalnoj metodi)

MSFI 17 Ugovori o osiguranju uključujući izmjene MSFI 17: način mjerenja osiguranja i ujednačeniji pristup mjerenja i predstavljanja za sve ugovore o osiguranju (na snazi od 1. januara 2023. godine)

MSFI 17 Izmjene i dopune u vezi predstavljanja uporednih informacija kod istovremene prve primjene MSFI 17 i MSFI 9 (na snazi kada je prvi put primijenjen MSFI 17)

Izmjene i dopune različitih standarda zbog „Poboljšanja MSFI-jeva (ciklus 2018.-2020.)“ koji proizilaze iz godišnjeg projekta poboljšanja MSFI-jeva (MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41) prvenstveno s ciljem uklanjanja nedosljednosti i pojašnjavanja formulacija (izmjene MSFI 1, MSFI 9 i MRS 41 na snazi su za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.).

Društvo je izabralo da ne usvoji ove standarde, amandmane standardima i tumačenja unaprijed, prije njihovog datuma stupanja na snagu. Uprava Društva predviđa da usvajanje ovih standarda i tumačenja u budućim periodima neće značajno uticati na finansijske izvještaje Društva.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Konsolidovani izvještaji

Bolje razumijevanje finansijskog položaja Grupe kao cjeline može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje. Naime, Društvo je matrica u okviru Grupe koju čini matrica i zavisno društvo Vegafruit d.o.o. Gradačac, te skrećemo pažnju da će konsolidovani finansijski izvještaji Grupe biti pripremljeni u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u FBiH, te će isti biti izdati odvojeno. U priloženim finansijskim izvještajima, ulaganja u zavisna i pridružena društva su iskazana po trošku sticanja.

Izjava o usklađenosti

Nekonsolidovani finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, zajedno sa uputstvima, objašnjenjima, smjernicama i načelima koje IFAC i IASB donose i koje Komisija za računovodstvo i reviziju BiH preveđe i objavi.

Vremenska neograničenost poslovanja

Nekonsolidovani finansijski izvještaji su sačinjeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja što podrazumijeva da će Društvo biti sposobno realizovati potraživanja i izmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja. Vremenska neograničenost poslovanja zavisi od napora Uprave u prolongiranju tekućih obaveza prema državi kroz zahtjeve za obročnim plaćanjem navedenih obaveza, ugovaranju novih prodaja, te obezbjeđenju dodatnih izvora finansiranja poslovanja.

Osnov prezentiranja

Nekonsolidovani finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog troška, izuzev imovine i određenih finansijskih instrumenata koji su iskazani u revaloriziranim iznosima ili fer vrijednostima. Historijski trošak se uglavnom temelji na fer vrijednosti naknade date u zamjenu za imovinu. Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju ili bi bila plaćena za prenos obaveza u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja, bez obzira na to da li je cijena direktno uočljiva ili procijenjena koristeći drugu tehniku procjene vrijednosti. U procjeni fer vrijednosti imovine i obaveza, Društvo uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveza kada bi učesnici na tržištu uzeli u obzir ove karakteristike kod određivanja cijene imovine ili obaveza na datum mjerenja. Fer vrijednost za mjerenje i/ili za svrhu objavljivanja u ovim nekonsolidovanim finansijskim izvještajima je određena na takvoj osnovi, osim za leasing transakcije koje su u djelokrugu MRS 17 i za mjerenja koja imaju neke sličnosti u fer vrijednosti, ali nisu fer vrijednosti, kao što su neto utrživa vrijednost prema MRS 2 ili vrijednost u upotrebi prema MRS 36. Nekonsolidovani finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (KM), s obzirom da je to valuta u kojoj je iskazana većina poslovnih događaja u Društvu. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM).

Društvo je objavilo ove nekonsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa zakonskim propisima Federacije Bosne i Hercegovine.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Priznavanje prihoda

Prihod Društva predstavlja povećanje ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priljeva ili poboljšanja imovine, odnosno smanjenja obaveza kojima dolazi po povećanja kapitala i ne odnose se na uplate vlasnika kapitala u kapital niti njihove uloge u kapital.

Društvo priznaje prihode na način koji odražava prijenos obećanih dobara odnosno usluga u iznosu koji odražava naknadu za koju očekuje da ima pravo ostvariti u zamjenu za obećanje dobra odnosno usluge. Temeljno načelo je razrađeno kroz model koji se sastoji od pet koraka:

- a) utvrditi ugovor(e) sa kupcima;
- b) utvrditi obavezu na činidbe iz ugovora;
- c) odrediti cijenu transakcije;
- d) cijenu transakcije razdijeliti na ugovorene obaveze na činidbu; i
- e) prihode priznati kada, odnosno kako subjekat ispunjava svoje obaveze na činidbu.

Društvo priznaje prihod kada (ili u mjeri u kojoj) je ispunjena obaveza izvršenja tako što kupcu prenese obećanu robu ili uslugu (tj. imovina). Imovina je prenesena kada (ili u mjeri u kojoj) kupac stekne kontrolu nad tom imovinom.

Društvo priznaje prihod kroz vrijeme ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- a) kupac istovremeno prima i konzumira sve koristi koje mu Društvo omogućuje svojim činidbama;
- b) Društvo čini/stvara ili poboljšava imovinu koja je pod kontrolom kupca kako se imovina stvara ili tom činidbom ne stvara se imovina alternativne namjene za Društvo i Društvo ima zakonski provedivo pravo na plaćanje za do sada izvršene činidbe.

Društvo priznaje prihod prijenosom kontrole u određenom trenutku. Faktori koji mogu ukazivati na trenutak prijenosa kontrole uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

- a) Društvo ima sadašnje pravo na plaćanje za predmetnu imovinu;
- b) kupac ima pravno vlasništvo nad imovinom;
- c) Društvo je prenijelo fizički posjed imovine;
- d) kupac nosi značajne rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, i
- e) kupac je imovinu prihvatio.

Ugovor sa kupcem potpada pod MSFI 15 ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- a) strane ugovora su odobrile ugovor;
- b) moguće je utvrditi prava i obaveze svake ugovorne strane u vezi sa predmetnim dobrima, odnosno uslugama;
- c) moguće je utvrditi uslove i rokove plaćanja za dobra, odnosno usluge koje se prenose;
- d) ugovor je komercijalne prirode, i
- e) vjerovatna je naplata naknade na koju Društvo ima pravo u zamjenu za isporuku predmetnih dobara, odnosno usluga.

Kod ugovora koji sadrže elemente varijabilne naknade izvršit će se procjena iznosa varijabilnog dijela naknade na koji će imati pravo po osnovu ugovora. Varijabilna naknada može proistići iz npr. popusta, povrata, poticaja, bonusa po osnovu izvršenja.

Društvo će priznati troškove nastale radi ispunjenja ugovora ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a) troškovi su direktno povezani s ugovorom;
- b) troškovima se stvaraju ili poboljšavaju resursi koje će Društvo koristiti u ispunjavanju svojih obaveza na činidbu;
- c) očekuje se povrat troškova.

Ugovorne obaveze Društvo će prikazati u bilansu stanja ako je kupac iznos naknade platio prije nego što je Društvo izvršilo prijenos predmetnog dobra, odnosno usluge. Ugovorna imovina i potraživanja obračunavat će se u skladu sa MSFI 9.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Strane valute

Poslovni događaji koji nisu u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Finansijska imovina i obaveze iskazani u stranim valutama ponovno se preračunavaju na datum bilansa stanja primjenom zvaničnog kursa Centralne banke Bosne i Hercegovine. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u neto dobit ili gubitak perioda.

Troškovi finansiranja

Troškovi finansiranja koji se mogu izravno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi određenog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme da bi bilo spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju, dodaju se trošku navedenog sredstva sve dok sredstvo većim dijelom nije spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju. Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava tokom njihovog trošenja za to sredstvo oduzimaju se od troškova posudbe koji se mogu kapitalizirati. Svi drugi troškovi finansiranja priznaju se u neto dobit ili gubitak perioda u kojem su nastali.

Troškovi penzionog i zdravstvenog osiguranja

Uplate doprinosa za penziono i zdravstveno osiguranje knjiže se kao trošak perioda. Društvo, u toku poslovanja, uplaćuje u ime svojih zaposlenih penziono i zdravstveno osiguranje, te poreze na i iz plate, koji se obračunavaju na bruto plate. Društvo nema druge obaveze vezane za isplate penzija ili drugih beneficija, kako bivšim zaposlenim tako i aktivnim zaposlenim.

Oporezivanje

Trošak poreza na dobit predstavlja zbirni iznos tekuće porezne obaveze i odgođenih poreza. Tekuća porezna obaveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazanoj u bilansu uspjeha jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obaveza Društva izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno važeće na datum bilansa stanja.

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će biti plativ odnosno povrativ na temelju razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti i obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene porezne obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena porezna imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju. Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine preispituje se na svaki datum bilansa stanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dovoljan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela porezne imovine.

Odgođeni porez obračunava se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u razdoblju u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstva. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim ako se odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, u kojem slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala. Odgođena porezna imovina i obaveze se prebijaju ako se odnose na poreze na dobit koje je nametnula ista porezna vlast i ako Društvo namjerava podmiriti svoju tekuću poreznu imovinu i obaveze na neto osnovi.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Nekretnine, postrojenja i oprema

Zemljište i nekretnine su iskazane u bilansu stanja po procijenjenoj vrijednosti, koja predstavlja fer vrijednost utvrđenu na temelju njihove postojeće upotrebe na datum procjene vrijednosti, umanjene za naknadne akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Učestalost procjene vrijednosti je dovoljna da se knjigovodstveni iznosi ne bi značajno razlikovali od iznosa koji bi bili utvrđeni kao fer vrijednost na datum bilansa stanja. Oprema se u izvještaju o finansijskom položaju iskazuje po trošku umanjenom za ispravku vrijednosti i eventualno priznate gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane sa dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene, te investicijskog održavanja priznaju se kao rashod kada su i nastali.

Nekretnine, postrojenja i oprema u izgradnji namijenjene proizvodnji, najmu ili u druge još neutvrđene svrhe, iskazuju se po trošku umanjenom za priznate gubitke od umanjenja vrijednosti.

Amortizacija se obračunava tako da se nabavna ili procijenjena vrijednost imovine, osim zemljišta i nekretnina, postrojenja i opreme u izgradnji, otpisuje tokom procijenjenog korisnog vijeka imovine primjenom linearne metode po sljedećim stopama:

Zgrade		1,30% 4,00%
Postrojenja i oprema		14,00% - 33,33%
Vozila		20,00%

Dobici ili gubici nastali otuđenjem ili rashodovanjem određenog sredstva utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa toga sredstva i priznaju u korist, odnosno na teret prihoda.

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina je imovina koja po svojoj vremenskoj klasifikaciji zadovoljava kriterije stalnih sredstava i koja istovremeno zadovoljava sve od sljedećih uvjeta:

- radi se o sredstvu koje je moguće prepoznati (kao što je software ili novi procesi);
- ako je vjerovatno da će sredstvo ostvariti buduću ekonomsku korist i
- ako je moguće pouzdano izmjeriti troškove sticanja sredstva.

Nematerijalna imovina koju je kreiralo Društvo amortizira se linearnom metodom tokom njezinog korisnog vijeka po stopi od 5,00% do 20,00%.

Umanjenja

Na svaki datum bilansa Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina, postrojenja i opreme da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadiivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadiivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadiivi iznos jedinice koja generira novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno o tome koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budućni novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadiivi iznos sredstva (ili jedinice koja generira novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva umanjuje do nadoknadiivog iznosa.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Umanjenja (nastavak)

Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo nije zemljište ili zgrada koje se ne koristi kao investicijska nekretnina koja je iskazana po revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generira novac) uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju ako Društvo trenutno ima pravnu ili izvedenu obavezu kao posljedicu događaja iz prethodnih perioda i ako postoji vjerovatnoća da će Društvo morati podmiriti navedenu obavezu. Iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procjena iznosa potrebnog za podmirenje postojeće obaveze na dan bilansa stanja, uzevši u obzir rizike i nesigurnosti vezane za obavezu. Kada se rezervacija mjeri pomoću novčanih tokova koji su po procjeni dovoljni za podmirenje postojeće obaveze, njen knjigovodstveni iznos jeste postojeća vrijednost tih novčanih tokova.

Finansijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje

Finansijski instrument je svaki ugovor na osnovu kojeg nastaje finansijska imovina jednog subjekta i finansijska obaveza ili vlasnički instrument drugog subjekta.

a) Finansijska imovina

Početno priznavanje i mjerenje

Finansijska imovina se klasifikuje, po početnom priznavanju, kao naknadno mjerena po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz dobit ili gubitak. Klasifikacija finansijske imovine pri početnom priznavanju zavisi od ugovorenih karakteristika novčanih tokova finansijske imovine i poslovnog modela subjekta za upravljanje finansijskom imovinom. Uz izuzetak potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu finansijsku komponentu ili za koje je Društvo primjenilo praktična rješenja, Društvo inicijalno mjeri finansijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju da ne prikazuje finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, transakcijske troškove. Potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu finansijsku komponentu ili za koja je Društvo primjenilo praktično rješenje se mjere po njihovoj transakcijskoj cijeni, kako je definisano u MSFI 15.

Da bi finansijska imovina bila klasificirana i mjerena po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, treba biti ispunjen uslov da ugovornim uvjetima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu. Poslovni model Društva za upravljanje finansijskom imovinom se odnosi na način na koji Društvo upravlja svojom finansijskom imovinom kako bi generisalo novčane tokove. Poslovni model određuje da li će se novčani tokovi ostvariti naplatom ugovorenih novčanih tokova, prodajom finansijske imovine ili oboje. Kupovine i prodaje finansijske imovine koje zahtijevaju isporuku imovine u vremenskom okviru utvrđenom propisom ili konvencijom na tržištu (regularna trgovina) se priznaju na datum trgovanja, tj. na datum kada se Društvo obavezalo da kupi ili proda imovinu.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)

Naknadno mjerenje

Za potrebe naknadnog mjerenja, finansijska imovina se klasificira u četiri grupe:

- Finansijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa kumulativnim iznosima dobitaka i gubitaka koji se po prestanku priznavanja prenose u dobit ili gubitak (dužnički instrumenti);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa iznosima dobiti i gubitaka koji se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak (instrumenti kapitala);
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Prestanak priznavanja

Finansijska imovina se prestaje priznavati kada i samo kada:

- ističu ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine; ili
- Društvo je prenijelo svoja prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine, ili je preuzelo obavezu plaćanja primljenih novčanih tokova u potpunosti bez suštinskog kašnjenja trećoj strani; kao i a) Društvo je prenijelo suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili b) Društvo niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom, ali je prenijelo kontrolu nad finansijskom imovinom.

Kada Društvo prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine ili je ušlo u sporazum o prenosu, dužno je procijeniti obim do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom. Kada niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom imovinom, ali također nije prenio kontrolu nad imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu u iznosu svog nastavka sudjelovanja u finansijskom imovini. U tom slučaju, Društvo također priznaje povezanu obavezu.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Društvo priznaje rezervacije za umanjene vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od finansijske imovine za sve dužničke instrumente osim onih po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Očekivani kreditni gubici predstavljaju razliku između ugovorenih novčanih tokova koji se duguju Društvu u skladu sa ugovorom i svih novčanih tokova koje Društvo očekuje primiti, diskontirano po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi ili efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik za kupljenu ili izdanu finansijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke. Očekivani novčani tokovi trebaju uključivati novčane tokove od prodaje osiguranja plaćanja ili drugih kreditnih poboljšanja koja su sastavni dio ugovornih uvjeta. Očekivani kreditni gubici se priznaju u dvije faze. Na svaki izvještajni datum, Društvo je dužno mjeriti rezervacije za umanjene vrijednosti za finansijski instrument u iznosu koji je jednak trajanju očekivanih kreditnih gubitaka ako se kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno povećao od početnog priznavanja. Ako se na izvještajni datum kreditni rizik na finansijski instrument nije značajno povećao od početnog priznavanja, Društvo je dužno mjeriti ispravak gubitka za taj finansijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima.

Za potraživanja od kupaca i ugovornu imovinu, Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup prilikom računanja očekivanih kreditnih gubitaka. U skladu sa tim, Društvo ne prati promjene u kreditnom riziku, nego umjesto toga priznaje ispravak gubitka u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima određenog vijeka trajanja, na svaki izvještajni datum.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)

b) Finansijske obaveze

Početno priznavanje i mjerenje

Finansijske obaveze su klasificirane, prilikom početnog priznavanja, kao finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, pozajmice i krediti, obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze. Sve finansijske obaveze se početno priznaju po fer vrijednosti i, u slučaju pozajmica i kredita, obaveza prema dobavljačima i ostalih obaveza, neto od direktno povezanih transakcionih troškova. Finansijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze, pozajmice i kredite uključujući bankovna prekoračenja.

Naknadno mjerenje

Mjerenje finansijskih obaveza ovisi o njihovoj klasifikaciji, kao što je ispod opisano:

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju finansijske obaveze namijenjene za trgovanje i finansijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Finansijske obaveze su klasifikovane kao namijenjene za trgovanje ako su nastale sa ciljem otkupa u bliskoj budućnosti. Dobici ili gubici na obavezama namijenjenim za trgovanje se priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Finansijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak su određene na datum početnog priznavanja i samo ukoliko su kriteriji iz MSFI 9 zadovoljeni.

Pozajmice i krediti

Nakon početnog priznavanja, kamatonosne pozajmice i krediti se naknadno mjere po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope. Dobici ili gubici se priznaju u dobit ili gubitak kada se obaveze prestaju priznavati i kroz proces amortizacije.

Prestanak priznavanja

Finansijska obaveza se prestaje priznavati kada i samo kada je podmirena tj. kada je obaveza određena ugovorom odbačena ili poništena ili ističe. Zamjena između postojećeg zajmoprimca i zajmodavca dužničkog instrumenta sa suštinski različitim uvjetima treba se obračunavati kao gašenje izvorne finansijske obaveze i priznavanje nove finansijske obaveze. Slično tome, suštinska modifikacija uvjeta postojeće finansijske obaveze ili dijela iste treba se obračunati kao gašenje izvorne finansijske obaveze i priznavanje nove finansijske obaveze. Razlika između knjigovodstvenih iznosa se priznaje u računu dobiti ili gubitka.

Zalihe

Zalihe gotovih proizvoda se iskazuju po cijeni koštanja ili neto prodajnoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Cijena koštanja obuhvata direktan materijal, direktne troškove rada i sve ostale direktne troškove vezane za proizvodni proces. Zalihe sirovina i materijala iskazane su po fakturnim vrijednostima uvećanim za zavisne troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak sirovina i materijala se utvrđuje primjenom metode prosječnog troška. Zalihe sitnog inventara otpisuju se u cjelosti prilikom stavljanja u upotrebu.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 3, Uprava Društva donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utiču na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih. Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u periodu izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

4.1 Ključni izvori procjene neizvjesnosti

Sljedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum bilansa stanja, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

Vijek trajanja materijalne i nematerijalne imovine

Kao što je opisano u Napomeni 3, Društvo pregleda procijenjeni vijek trajanja materijalne i nematerijalne imovine na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda.

Umanjenje vrijednosti potraživanja

Uprava Društva priznaje umanjeње vrijednosti za sumnjiva potraživanja na bazi procijenjenih gubitaka koji rezultiraju iz nemogućnosti dužnika da izmire svoje obaveze. Pri vrednovanju adekvatnosti ispravke vrijednosti za sumnjiva potraživanja, Uprava Društva svoju procjenu bazira na starosnoj strukturi potraživanja i otpisima iz prethodnih perioda.

5. PRIHODI OD PRODAJE

	2021.	2020.
Prihodi od prodaje proizvoda na domaćem tržištu	22.225	21.359
Prihodi od prodaje proizvoda na stranom tržištu	475	334
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	144	1.071
Prihodi od usluga	11	-
UKUPNO	22.855	22.764

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

6. OSTALI PRIHODI

	2021.	2020.
Prihodi iz ranijih godina	341	561
Prihodi od zakupnina	251	145
Naplaćena otpisana potraživanja (Napomena 21)	58	15
Prihod po osnovu otpisa ostalih obaveza	51	1.269
Prihod od subvencija	48	70
Prihodi od prodaje otpadaka i ambalaže	47	157
Prihodi od primljenih rabata	27	40
Dobici od prodaje dugotrajne imovine, neto	17	1.000
Prihodi od naplate šteta	12	42
Ostali poslovni prihodi	22	32
UKUPNO	874	3.331

7. SIROVINE I MATERIJAL

	2021.	2020.
Sirovine i materijal	7.759	7.510
Energija i gorivo	1.955	1.989
Otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma	299	411
Rezervni dijelovi	125	74
UKUPNO	10.138	9.984

8. TROŠKOVI PRIMANJA ZAPOSLENIH

	2021.	2020.
Bruto plate	3.771	3.431
Ostala primanja zaposlenih	695	821
UKUPNO	4.466	4.252

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

9. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA

	2021.	2020.	2020.
		izmijenjeno	
Marketing i reprezentacija	1.066	1.169	1.169
Naknadno odobreni rabati	928	1.087	1.087
Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja (Napomene 18, 21, 22 i 23)	757	4.083	5
Naknade članovima Nadzornog odbora	520	520	520
Održavanje	297	270	270
Neproizvodne usluge	240	260	260
Troškovi osiguranja	158	164	164
Troškovi obezbjeđenja	123	136	136
Troškovi službenog puta	119	92	92
Rashodi iz ranijih godina	21	7.739	359
Kalo, rastur, lom	99	237	237
Naknadno obračunata amortizacija (Napomena 14)	57	-	-
Advokatske usluge	73	62	62
PTT troškovi	68	108	108
Troškovi zakupa	64	62	62
Komunalne usluge	62	66	66
Ugovori o djelu	45	15	15
Bankarske usluge	42	43	43
Gubici od umanjenja vrijednosti i rashodovanja zaliha	-	1.228	111
Rezervisanja za sporove (Napomena 30)	-	1.000	-
Ostali rashodi	482	340	339
UKUPNO	5.221	18.681	5.105

10. FINANSIJSKI PRIHODI

	2021.	2020.
Prihodi od kamata	10	106
UKUPNO	10	106

11. FINANSIJSKI RASHODI

	2021.	2020.
Kamate i troškovi prinudne naplate po osnovu kašnjenja u izmirenju obaveza	580	2.195
Redovne kamate po kreditima	441	639
UKUPNO	1.021	2.834

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

12. POREZ NA DOBIT

Porez na dobit u zemlji obračunava se po stopi od 10% koja se primjenjuje na procijenjenu oporezivu dobit za godinu koja je završila 31. decembra 2021., odnosno 2020.

	2021.	2020.	2020.
		izmijenjeno	
Dobit(gubitak) prije oporezivanja	48	(13.547)	55
Porez na dobit	5	-	5
Efekti porezno nepriznatih rashoda	-	789	1
Trošak poreza na dobit	5	-	6
Efektivna stopa poreza na dobit	10,42%	-	10,91%

13. ZARADA PO DIONICI

	2021.	2020.	2020.
		izmijenjeno	
Rezultat za godinu	48	(13.547)	49
Ponderisani prosječni broj redovnih dionica za izračunavanje dobiti po dionici	2.614.855	2.614.855	2.614.855
Zarada po dionici u KM	0,02	(0,01)	0,02

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Zemljište	Zgrade	Postrojenja i oprema	Investicije u toku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Na dan 31. decembra 2019.	6.082	95.412	118.438	156	220.088
Povećanja	-	-	-	68	68
Prijenos sa investicija u toku	-	-	54	(54)	-
Usklađenje	-	(5)	5	-	-
Rashodovanja	-	(838)	(91)	-	(929)
Na dan 31. decembra 2020.	6.082	94.569	118.406	170	219.227
Korekcija prethodne godine	-	838	-	-	838
Na dan 31. decembra 2020. (izmijenjeno)	6.082	95.407	118.406	170	220.065
Povećanja	-	-	-	2.734	2.734
Prijenos sa investicija u toku	121	1.445	153	(1.719)	-
Rashodovanja	-	-	(150)	-	(150)
Na dan 31. decembra 2021.	6.203	96.852	118.409	1.185	222.649
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Na dan 31. decembra 2019.	-	2.170	115.101	-	117.271
Amortizacija za godinu	-	1.897	1.335	-	3.232
Usklađenje	-	-	(46)	-	(46)
Rashodovanja	-	(30)	(48)	-	(78)
Na dan 31. decembra 2020.	-	4.037	116.342	-	120.379
Naknadno obračunata amortizacija	-	26	-	-	26
Na dan 31. decembra 2020. (izmijenjeno)	-	4.063	116.342	-	120.405
Amortizacija za godinu	-	1.918	685	-	2.603
Dodatno obračunata amortizacija (Napomena 9)	-	57	-	-	57
Rashodovanja	-	-	(129)	-	(129)
Na dan 31. decembra 2021.	-	6.038	116.898	-	122.936
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. decembra 2021.	6.203	90.814	1.511	1.185	99.713
Na dan 31. decembra 2020. (izmijenjeno)	6.082	91.344	2.064	170	99.660
Na dan 31. decembra 2020.	6.082	90.532	2.064	170	98.848

Društvo je založilo nekretnine neto knjigovodstvene vrijednosti 85.355 hiljada KM kao osiguranje kredita odobrenih Društvu (Napomene 28, 29 i 31), od čega je dio založen i kod Uprave za indirektno oporezivanje te Porezne uprave FBiH.

Krajem 2018. godine Društvo je izvršilo revalorizaciju zemljišta i građevina na osnovu procjene od strane ovlaštenog procjenitelja.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

15. NEMATERIJALNA IMOVINA

	Nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembra 2019.	2.936	-	2.936
Povećanja	-	2	2
Prijenos sa/na	2	(2)	-
Na dan 31. decembra 2020.	2.938	-	2.938
Povećanja	-	-	-
Na dan 31. decembra 2021.	2.938	-	2.938
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI			
Na dan 31. decembra 2019.	2.007	-	2.007
Amortizacija za godinu	303	-	303
Usklađenje	46	-	46
Na dan 31. decembra 2020.	2.356	-	2.356
Amortizacija za godinu	99	-	99
Na dan 31. decembra 2021.	2.455	-	2.455
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembra 2021.	483	-	483
Na dan 31. decembra 2020.	582	-	582

16. ULAGANJA U ZAVISNA PRAVNA LICA

	% vlasništva	31.12.2021.	31.12.2020.
Vegafruit d.o.o. Gradačac	99,91	13.394	13.394
Umanjenje vrijednosti ulaganja	-	(13.394)	(13.394)
UKUPNO		-	-

17. ULAGANJA U PRIDRUŽENA PRAVNA LICA

	% vlasništva	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
			izmijenjeno	
Unioninvestplastika d.d. Sarajevo	0,51	74	74	74
Vakufska banka d.d. Sarajevo	-	-	-	1
UKUPNO		74	74	75

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

18. POTRAŽIVANJA PO DUGOROČNIM KREDITIMA

	Krajnje dospijeće	Kamata	31.12.2021.	31.12.2020. izmijenjeno	31.12.2020.
Mims d.o.o. Sarajevo	2027. godina	-	77.248	77.248	77.248
Vegafruit d.o.o. Gradačac	2027. godina	-	25.359	25.359	25.359
Merkur d.d. Sarajevo	2027. godina	-	13.375	13.375	13.375
Lider press d.o.o. Sarajevo	2026. godina	-	3.498	3.498	3.498
Max music company d.o.o.	17.8.2022.	-	832	832	832
Tip Security d.o.o. Sarajevo	2022. godina	-	808	808	808
Fam 3 d.o.o.	N/A	-	559	-	-
Zlatka Vuković d.d.	2021. godina	4,50%	473	473	473
GMK d.d. Kakanj	31.12.2023.	-	181	181	181
Dati dugoročni krediti zaposlenim		7,50%	127	127	127
Tekuće dospjeće dugoročnih kredita (Napomena 23)			(832)	-	(2.095)
Umanjenje vrijednosti dugoročnih kredita			(121.339)	(120.770)	(117.272)
UKUPNO			289	1.131	2.534

Dati dugoročni krediti zaposlenim predstavljaju potraživanja od radnika za date kredite za sanaciju stambenih objekata sa rokom otplate od 3 do 25 godina i kamatnom stopom do 7,25% godišnje.

Kretanje na umanjeњу vrijednosti dugoročnih kredita može se prikazati kako slijedi:

	2021.	2020. izmijenjeno	2020.
Stanje na dan 1. januara	120.770	117.272	117.272
Povećanje umanjeņa (Napomena 9)	10	3.498	-
Prenos sa umanjeņa vrijednosti kupaca (Napomena 21)	559	-	-
Stanje na dan 31. decembra	121.339	120.770	117.272

19. OSTALA DUGOROČNA POTRAŽIVANJA

	31.12.2021.	31.12.2020.
Dugoročno razgraničeni troškovi sponzorstva i marketinga	-	138
UKUPNO	-	138

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

20. ZALIHE

	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
		izmijenjeno	
Sirovine	5.431	5.111	5.111
Gotovi proizvodi	847	865	865
Povratna ambalaža	426	532	532
Proizvodnja u toku	440	353	353
Roba	20	25	25
Umanjenje vrijednosti zaliha	(2.193)	(1.981)	(864)
UKUPNO	4.971	4.905	6.022

Kretanje na umanjeњу vrijednosti zaliha može se prikazati kako slijedi:

	2021.	2020.	2020.
		izmijenjeno	
Stanje na dan 1. januara	1.981	864	788
Povećanje umanjeņa	-	1.117	76
Usklađenje	212	-	-
Stanje na dan 31. decembra	2.193	1.981	864

21. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
		izmijenjeno	
Potraživanja od kupaca u zemlji	3.355	7.632	9.379
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	202	139	139
Potraživanja od kupaca u zemlji – povezana pravna lica	19	19	19
Sumnjiva i sporna potraživanja	9.298	8.745	8.798
Umanjenje vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja od kupaca	(9.334)	(9.338)	(8.834)
UKUPNO	3.540	7.197	9.501

Promjene na umanjeњу vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja od kupaca mogu se prikazati kako slijedi:

	2021.	2020.	2020.
		izmijenjeno	
Stanje na dan 1. januara	9.338	8.834	9.395
Gubici od umanjeņa vrijednosti (Napomena 9)	616	559	5
Naplaćena otpisana potraživanja (Napomena 6)	(58)	-	(15)
Prenos na date kredite (Napomena 18)	(559)	-	(80)
Otpis	(3)	(55)	(471)
Stanje na dan 31. decembra	9.334	9.338	8.834

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

22. POTRAŽIVANJA PO KRATKOROČNIM KREDITIMA

	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
		Izmijenjeno	
Armena S d.o.o. Sarajevo, beskamatno, dospijeće 31.12.2022.	1.259	1.091	1.091
Team Consulting d.o.o. Sarajevo, beskamatno, dospijeće 31.12.2019.	58	58	58
AW Broker d.o.o. Sarajevo, beskamatno, dospijeće 31.12.2019.	55	55	55
Palisaen d.o.o. Sarajevo, beskamatno, dospijeće 31.12.2019.	43	43	43
Dijamant d.o.o. Sarajevo, beskamatno, dospijeće 25.10.2022.	26	28	28
Wilson d.o.o. Sarajevo, beskamatno, dospijeće 31.12.2014.	23	23	23
Zlatka Vuković d.d., beskamatno, dospijeće 31.12.2019.	26	20	20
Teledigital d.d. Sarajevo, beskamatno, dospijeće 31.12.2022.	18	18	18
Geotehnos d.o.o., beskamatno, dospijeće 31.12.2022.	12	12	12
Green Market d.o.o. Livno, beskamatno, dospijeće 31.12.2022.	11	11	11
Samostalni sindikat PPDIVUT BiH, beskamatno, dospijeće 22.3.2018.	-	1	1
Umanjenje vrijednosti potraživanja Tekuće dospijeće datih dugoročnih kredita (Napomena 18)	(549)	(483)	(483)
	832	-	2.095
UKUPNO	1.814	877	2.972

Društvo je odobrilo kratkoročne kredite za obrtna sredstva na periode do 12 mjeseci. Sredstva su beskamatna.

Kretanje na umanjeњу vrijednosti potraživanja po kratkoročnim kreditima može se prikazati kako slijedi:

	2021.	2020.
Stanje na dan 1. januara	483	483
Povećanje (Napomena 9)	67	-
Otpis	(1)	-
Stanje na dan 31. decembra	549	483

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

23. OSTALA POTRAŽIVANJA

	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
		izmijenjeno	
Potraživanja od državnih institucija za štete uzrokovane elementarnom nepogodom	1.550	1.550	1.550
Razgraničeni troškovi kamata po sporazumima	581	12	2.911
Potraživanja za date avanse	501	394	394
Potraživanja od zaposlenih	113	116	116
Potraživanja za kamate na kratkoročne kredite	50	50	50
Unaprijed plaćeno osiguranje imovine i zaposlenih	45	41	41
Pretplata poreza na dobit	12	6	6
Potraživanja stečena cesijom	-	54	54
Potraživanje za nefakturisani materijal	-	601	601
Ostalo	1	2	3
Sumnjiva i sporna ostala potraživanja	27	28	28
Umanjenje vrijednosti sumnjivih i spornih ostalih potraživanja	(2.012)	(1.948)	(1.927)
UKUPNO	868	906	3.827

Promjene na umanjenju vrijednosti sumnjivih i spornih ostalih potraživanja mogu se prikazati kako slijedi:

	2021.	2020.	2020.
		izmijenjeno	
Stanje na dan 1. januara	1.948	2.127	2.127
Povećanje (Napomena 9)	64	21	-
Otpis	-	(200)	(200)
Stanje na dan 31. decembra	2.012	1.948	1.927

24. NOVAC U BANC I BLAGAJNI

	31.12.2021.	31.12.2020.
Transakcioni računi kod banaka	84	126
Blagajna	83	79
UKUPNO	167	205

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

25. DIONIČKI KAPITAL

	31.12.2021.	31.12.2020.
2.614.855 redovnih dionica nominalne vrijednosti 23 KM	60.142	60.142
UKUPNO	60.142	60.142

Društvo ima jednu klasu redovnih dionica koje ne daju pravo na fiksni prihod. Struktura dioničkog kapitala može se prikazati kako slijedi:

	%		%	
	učešća	31.12.2021.	učešća	31.12.2020.
Hilmo Selimović	55,66	33.475	55,66	33.475
ZIF BIG d.d. Sarajevo	13,70	8.239	12,74	7.662
ZIF MI-Group d.d. Sarajevo	6,44	3.873	6,44	3.873
Ostali	24,20	14.555	25,16	15.132
UKUPNO	100,00	60.142	100,00	60.142

26. OBAVEZE PO DUGOROČNIM KREDITIMA

	Kamatna stopa		
	%	31.12.2021.	31.12.2020.
UniCredit banka d.d. Mostar	6m Euribor +		
	3,25 do 4,50	8.554	10.605
Izvozno kreditna agencija BiH	5,00	943	943
ASA banka d.d. Sarajevo	6,50	42	673
Kanton Sarajevo	-	546	559
P – trade d.o.o. Sarajevo	13,21	386	386
Ukupno		10.471	13.166
<i>Kreditni dospeljivaju na naplatu kako slijedi:</i>			
U roku od godine dana		2.989	3.554
U drugoj godini		2.409	2.624
Od treće do uključivo pete godine		4.885	6.750
Nakon pet godina		188	238
Manje: tekući dio (Napomena 31)		(2.989)	(3.554)
Iznosi koji dospeljivaju na naplatu nakon 12 mjeseci		7.482	9.612

27. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

	31.12.2021.	31.12.2020.
Porezna uprava FBiH	2.045	1.432
Uprava za indirektno oporezivanje	-	22.906
Podzbir	2.045	24.338
Manje: iznosi koji dospeljivaju na naplatu u roku od 12 mjeseci (Napomena 30)	-	(16.252)

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

Iznosi koji dospijevaju na naplatu nakon 12 mjeseci	2.045	8.086
--	--------------	--------------

27. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE (NASTAVAK)

Ostale dugoročne obaveze se odnose na obaveze prema Upravi za indirektno oporezivanje po osnovu potpisanog sporazuma o izmirenju duga u 36 rata. Po ovom osnovu Društvo je založilo nepokretnu imovinu procijenjene vrijednosti 11.288 hiljada KM, te opremu procijenjene vrijednosti 21.901 hiljada KM. Tokom 2021. godine Društvo je preknjižilo obaveze prema UINO na ostale obaveze obzirom da raniji sporazum o odgođenom plaćanju nije redovno izmirivan.

Iskazani saldo na dan 31. decembra 2020. godine u iznosu od 1.432 hiljade KM odnosio se na dodatno utvrđene obaveze Društva od strane Porezne Uprave FBiH, u skladu sa Sporazumom o obročnom plaćanju od 25. oktobra 2019. godine. Međutim Društvo je dana 17. februara 2022. godine sklopilo novi Sporazum o plaćanju dužnih javnih prihoda u ratama sa Poreznom upravom FBiH, prema kojem ukupan dug iznosi 4.387 hiljada KM, od čega se na glavni dug odnosi iznos od 2.341 hiljadu KM, na kamate do prve rate sporazuma iznos od 1.237 hiljada KM, na kamate po sporazumu iznos od 614 hiljada KM, te na troškove prinudne naplate iznos od 195 hiljada KM. Iskazani saldo na dan 31. decembra 2021. godine odnosi se na dodatno utvrđene obaveze na ime kamata do prve rate sporazuma, kamata po sporazumu, te troškove prinudne naplate. Utvrđeni glavni dug prema pomenutom sporazumu je iskazan na kontima ostalih obaveza.

28. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

	31.12.2021.	31.12.2020.
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	3.137	2.618
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	2.507	2.396
Obaveze prema dobavljačima u zemlji – povezana pravna lica	324	603
UKUPNO	5.968	5.617

29. OBAVEZE PO KRATKOROČNIM KREDITIMA

	Kamatna stopa %	31.12.2021.	31.12.2020.
Povezana fizička lica	-	566	725
Oslobođenje d.o.o. Sarajevo	-	100	100
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita (Napomena 28)	-	2.989	3.554
UKUPNO		3.655	4.379

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

30. OSTALE OBAVEZE

	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
		Izmijenjeno	
Obaveze za akcize	10.225	480	268
Obaveze za porez na dodanu vrijednost	7.073	376	376
Obaveze za kamate po osnovu akciza	6.788	3.360	-
Obaveze za poreze i doprinose *	3.068	3.032	3.032
Rezervisanja za sporove (Napomena 9)	1.000	1.000	-
Obaveze za kamate	649	293	293
Obaveze za teret prinude po osnovu akciza	471	25	25
Obaveze za naknade za vode i šume	422	451	451
Obaveze za teret prinude po osnovu PDV	389	-	-
Obaveze prema zaposlenima i članovima Upravnog odbora	376	435	435
Obaveze prema učesnicima u dobiti – dividenda	202	202	202
Obaveze za primljene avanse	170	215	215
Ukalkulisani troškovi perioda	154	120	120
Porez na dobit	119	136	142
Obračunati boniteti	111	125	125
Ostalo	131	101	100
Tekuće dospijee dugoročnih obaveza (Napomena 27)	-	16.252	16.252
UKUPNO	31.348	26.603	22.036

* U okviru obaveza za poreze i doprinose iskazane su obaveze za poreze i doprinose koje se izmiruju prema Sporazumu potpisanim sa Poreznom Upravom FBiH. Društvo je dana 17. februara 2022. godine potpisalo novi Sporazum o plaćanju dužnih javnih prihoda u 82 mjesečne rate sa Poreznom Upravom FBiH čime je prestao da važi raniji Sporazum potpisan 25. oktobra 2019. godine.

31. POTENCIJALNE OBAVEZE

Na dan 31. decembra 2021. protiv Društva je vođeno nekoliko sudskih sporova u ukupnom iznosu od 1.534 hiljade KM. Po navedenim tužbama je formirano rezervisanje u iznosu od 1.000 hiljada KM.

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Pandemija virusa Covid-19 je značajan događaj nakon datuma bilansa koji je rezultirao značajnim poremećajem poslovanja i koji predstavlja egzistencijalnu prijetnju za mnoge firme. U skladu sa zahtjevima Standarda obavezni smo procijeniti sposobnost Društva da nastavi poslovati pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja. Analizirali smo implikacije procjene neograničenosti poslovanja i održivosti u finansijskom izvještaju, te da li će ove okolnosti rezultirati prekidom poslovanja. Iako se novonastala situacija odrazila i na poslovanje Društva, Uprava nema planova za likvidaciju subjekta ili obustavu poslovanja, te i dalje usvaja načelo neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja. Do datuma naše revizije, po izjavi Uprave, nisu postojali drugi događaji niti transakcije koji bi u značajnoj mjeri uticali na nekonsolidovane finansijske izvještaje Društva na dan 31. decembra 2021. godine.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

IMOVINA	31.12.2021.	31.12.2020.
Unioninvestplastika d.d. Sarajevo	-	-
UKUPNO	-	-
OBAVEZE		
Fizička lica	566	725
Unioninvestplastika d.d. Sarajevo	307	595
UKUPNO	873	1.320
PRIHODI	2021.	2020.
Unioninvestplastika d.d. Sarajevo	5	19
UKUPNO	5	19
Bruto primanja Uprave		
	31.12.2021.	31.12.2020.
Nadzorni odbor	520	524
Bruto plate – Uprava	113	56
UKUPNO	633	580

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

34. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

Upravljanje kapitalnim rizikom

Društvo upravlja kapitalom na način da omogući nastavak poslovanja. Opšta strategija Društva nije promijenjena u odnosu na 2020. godinu. Finansijska struktura Društva uključuje primljene kredite, novac i novčane ekvivalente, te ukupni kapital Društva.

Koeficijent zaduženosti

Uprava prati strukturu izvora finansiranja na mjesečnoj osnovi. Kao dio ovog praćenja, Uprava uzima u obzir trošak finansiranja i rizike povezane sa svakom od klasa izvora finansiranja.

Koeficijent zaduženosti na kraju perioda može se prikazati kako slijedi:

	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
		izmijenjeno	
Primljeni krediti (i)	11.137	13.991	13.991
Novac i novčani ekvivalenti	(167)	(205)	(205)
Neto dug	10.970	13.786	13.786
 Kapital (ii)	 53.466	 53.418	 67.014
Neto koeficijent zaduženosti	21%	26%	21%

(i) Primljeni krediti obuhvataju dugoročne i kratkoročne kredite.

(ii) Kapital uključuje ukupan kapital i rezerve Društva.

Kategorije finansijskih instrumenata

	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2020.
Finansijska imovina		izmijenjeno	
Po amortiziranom trošku	5.891	9.491	15.378
Ukupno	5.891	9.491	15.378
 Finansijske obaveze			
Po amortiziranom trošku	48.786	52.600	49.049
Ukupno	48.786	52.600	49.049

Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Funkcija riznice Društva pruža usluge operacijama, koordinira pristupom domaćim i međunarodnim finansijskim tržištima, nadzire i upravlja finansijskim rizikom koji se odnosi na operacije Društva kroz interne izvještaje o riziku, koji analiziraju izloženost prema stepenu i veličini rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući valutni rizik, rizik kamatne stope i cjenovni rizik), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik novčanog toka kamatne stope.

Tržišni rizik

Aktivnosti Društva su primarno izložene finansijskom riziku promjene kursa strane valute i kamatne stope (vidi dolje). Izloženost tržišnom riziku se dopunjava analizom osjetljivosti. Nije bilo promjena u izloženosti Društva tržišnom riziku ili načinu na koji se upravlja i mjeri rizik.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.
(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

34. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Upravljanje valutnim rizikom

Društvo obavlja određene transakcije denominirane u stranim valutama, i to uglavnom u EUR-ima, po osnovu kojih dolazi do izloženosti promjenama kursa stranih valuta. Izloženostu kursu valute se upravlja u okviru odobrenih parametara politika koji koriste terminske ugovore za strane valute.

Po mišljenju Uprave, analiza osjetljivosti nije reprezentativna u smislu inherentnog valutnog rizika jer je u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine KM fiksno vezana za EUR. Izmjena kursa bi zahtijevala izmjenu zakona i usvajanje od Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Upravljanje kamatnim rizikom

Društvo je izloženo kamatnom riziku jer posuđuje sredstva po promjenjivim kamatnim stopama. Izloženost Društva riziku promjene kamatnih stopa po osnovu finansijsku imovine i obaveza je detaljno prikazana u Napomeni upravljanje rizikom likvidnosti.

Analiza osjetljivosti kamatne stope

Analiza efekata promjene kamatne stope urađena je za finansijske instrumente za koje je Društvo izloženo kamatnom riziku na datum bilansa stanja. Za promjenjive kamatne stope analiza je urađena pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos obaveza na dan bilansa stanja bio nepodmiren čitav godinu. Promjena stope od 50 baznih jedinica (0,5%) koristi se za potrebe internog izvještavanja Upravi o riziku kamatnih stopa i predstavlja procjenu Uprave razumno mogućih promjena kamatnih stopa. U slučaju povećanja, odnosno smanjenja kamatnih stopa za 50 baznih jedinica (0,5%), a da su sve ostale varijable ostale nepromijenjene:

- dobit za godinu koja je završila 31. decembra 2021. bi se povećala/smanjila za iznos od 43 hiljade KM po osnovu izloženosti kamatnom riziku. Ovo se uglavnom može pripisati izloženosti Društva kamatnim stopama na zajmovima/najmu sa promjenjivim kamatnim stopama.

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik se odnosi na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva.

Izloženost Društva i kreditni rejting klijenata se stalno nadgledaju, a ukupna vrijednost zaključenih transakcija je razdijeljena između odobrenih klijenata. Kreditna izloženost kontrolira se ograničenjima klijenata koje godišnje pregleda i odobrava Uprava. Potraživanja od kupaca, neto, razdijeljena su na značajan broj klijenata u različitim industrijama i geografskim područjima.

Društvo ima značajnu izloženost kreditnom riziku prema povezanim pravnim licima. Društvo definira kupce da imaju slične osobine ako su povezana lica.

Izuzev za navedeno u dole datoj tabeli, knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine prikazana u finansijskim izvještajima, umanjena za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, predstavlja maksimalnu izloženost Društva kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti prikupljenih kolaterala.

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

34. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Upravljanje rizikom likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti leži na Upravi Društva, koja je izgradila krizni okvir za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama za upravljanje likvidnošću Društva. Društvo upravlja ovim rizikom kreditima od strane banaka kao i ostalim izvorima finansiranja, time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tokove i uspoređuje profile dospjeća finansijske imovine i obaveza.

Tabele za kamatni rizik i rizik likvidnosti

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Društva za nederivativnu finansijsku imovinu. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijske imovine uključujući i kamate na tu imovinu koje će biti zarađene osim na sredstva za koja Društvo očekuje da će se novčani tok pojaviti u drugom periodu.

Dospjeće nederivativne finansijske imovine

	Ponderisana prosječna kamatna stopa	Do 1 mjesec	1 - 6 mjeseci	6 - 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
31. decembra 2021.						
Bez kamata	-	3.707	-	1.814	364	5.885
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	7,50	-	-	-	6	6
UKUPNO		3.707	-	1.814	370	5.891
31. decembra 2020. (izmijenjena)						
Bez kamata	-	7.403	-	876	1.197	9.476
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	7,50	-	-	-	17	17
UKUPNO		7.403	-	876	1.214	9.493

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospjeća Društva za nederivativne finansijske obaveze. Tabela je načinjena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza na osnovu najranijeg datuma na koji se od Društva može tražiti da plati.

Dospjeće nederivativnih finansijskih obaveza

	Ponderisana prosječna kamatna stopa	Do 1 mjesec	1 - 6 mjeseci	6 - 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
31. decembra 2021.						
Bez kamata	-	36.378	238	344	2.752	39.712
Instrumenti po promjenljivoj kamatnoj stopi	4,32	215	1.063	1.416	6.402	9.096
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	7,36	428	-	68	972	1.468
UKUPNO		37.021	1.301	1.828	10.126	50.276
31. decembra 2020. (izmijenjeno)						
Bez kamata	-	20.548	3.352	4.018	12.096	40.014
Instrumenti po promjenljivoj kamatnoj stopi	4,32	223	1.103	1.302	8.934	11.562
Instrumenti po fiksnoj kamatnoj stopi	7,16	492	342	470	827	2.131
UKUPNO		21.263	4.797	5.790	21.857	53.707

SARAJEVSKA PIVARA D.D. SARAJEVO
NAPOMENE UZ NEKONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2021.

(Svi iznosi su izraženi u hiljadama KM, osim ako nije drugačije navedeno)

34. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza određuje se na slijedeći način:

- Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza sa standardnim uslovima i kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima se određuje referiranjem na kotirane tržišne cijene.
- Fer vrijednost ostalih finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (ne uključujući derivativne instrumente) se određuje u skladu sa generalno prihvaćenim modelima određivanja cijena na osnovu analize diskontiranog novčanog toka korištenjem cijena iz vidljivih postojećih tržišnih transakcija i kvota dilera za slične instrumente.